

Handläggare
Anna Stolpe
Telefon: 08-50804036

Till
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd
2018-02-01

Ett Stockholm för alla - Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023

Remiss från Kommunstyrelsen, dnr. 171-1831-2016

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Denise Melin
Stadsdelsdirektör

Kerstin Medin
Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen har fått en remiss från Kommunstyrelsen "Ett Stockholm för alla - Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023" med dnr: 171-1831-2016. Remisstiden sträcker sig till den 16 februari 2018. Förvaltningen är positiv till det nya programmet.

Bakgrund

Förvaltningen har fått en remiss från Kommunstyrelsen "Ett Stockholm för alla - Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023" med dnr: 171-1831-2016. Remisstiden sträcker sig till den 16 februari 2018.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade i juni 2011 om Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016 (dnr 326-2538/2010, KF den 13 juni 2011). Programmet är ett styrdokument för stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att skapa förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället. I stadens budget för 2016 angavs att kommunstyrelsen i samråd med kommunstyrelsens funktionshindersråd ska revidera programmet.

Stadsledningskontoret har utarbetat ett förslag till reviderat program

i samarbete med funktionshindersorganisationer, förvaltningar och bolag i staden. Det bygger på FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, barnkonventionen, Europakonventionen och andra internationella konventioner samt svensk funktionshinderspolitik och lagstiftning. Därutöver har en utvärdering av det tidigare programmet beaktats.

Programmet knyter an till den nya inriktningen för svensk funktionshinderspolitik som Myndigheten för delaktighet och regeringen föreslår. En ändring av programmets nuvarande benämning föreslås till "Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023".

Det reviderade programmet ska användas av stadens nämnder och bolagsstyrelser i arbetet med att identifiera, förebygga och undanröja de hinder för delaktighet i omgivningen som bristande tillgänglighet och ojämlika levnadsvillkor medför för personer med funktionsnedsättning. Arbetet ska bedrivas med ett funktionshinderperspektiv. Det innebär att med universell utformning skapa lösningar som redan från början är tillgängliga för alla, att åtgärda befintliga brister i tillgänglighet, att använda individuella stöd och lösningar till de som behöver det samt att förhindra alla former av diskriminering av personer med funktionsnedsättning. Arbetet ska också bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas.

En slutsats från utvärderingen är att programmet har hög relevans men att det hade varit önskvärt att tydliggöra ett flertal aspekter som enligt studier påverkar möjligheten för personer med funktionsnedsättning att ta del av samhället på lika villkor, såsom ekonomi, hälsa och genus samt en ökad risk att utsättas för våld. Det konstateras vidare att programmets indikatorer inte har införts i stadens budget vilket medfört att de inte följs upp i stadens interna ledningssystem (ILS) och att de används i liten utsträckning av stadens nämnder och bolagsstyrelser. Uppföljningen av hur arbetet med programmet fortskrider tenderar därför att utebli. Det framkommer att kravet att samtliga nämnder och bolagsstyrelser i sin verksamhetsplanering ska fastställa tre aktiviteter för varje delmål inte uppfylls. Bristen på uppföljning gör det svårt att bedöma programmets reella avtryck i verksamheten.

För att säkerställa uppföljningen av programmet behöver det enligt utvärderingen finnas relevanta indikatorer i stadens budget. Vidare rekommenderas staden att anpassa uppföljningen mer efter

nämnders och bolagsstyrelser mandat och ansvarsområden samt att stryka kravet på tre aktiviteter per delmål och låta uppföljningen ske mer på resultatnivå.

Utvärderingen förespråkar slutligen en mer enhetlig redovisning av programmets resultat för att dels underlätta jämförelser mellan nämnder och bolagsstyrelser, dels underlätta för lokala funktionshindersråd och allmänhet att följa hur arbetet enligt programmets fortskrider.

I arbetet med det reviderade programmet ska stadens nämnder och bolagsstyrelser använda ett funktionshinderperspektiv. Det består av fyra delar som innebär att:

- med universell utformning skapa lösningar som är tillgängliga för alla redan från början
- åtgärda befintliga brister i tillgänglighet
- använda individuella stöd och lösningar
- förhindra alla former av diskriminering av personer med funktionsnedsättning

Funktionshinderperspektivet kan liknas vid en tankemodell för arbetet med att identifiera, förebygga och undanröja hinder för delaktighet i samhället. Det ska också bidra till att stärka jämställdheten och barnrättsperspektivet.

Programmet omfattar åtta olika fokusområden som stadens nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta med. Samtliga fokusområden tar sikte på målen i stadens budget och vad som krävs för att förverkliga dem. De åtta fokusområdena är:

1. Rätten till arbete och försörjning
2. Rätten till utbildning och att få det stöd som behövs för att nå kunskapsmålen
3. Rätten att kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms inne- och utemiljö samt att ha en fungerande bostad och garanteras säkerhet i kris
4. Rätten till information och kommunikation samt att få tillgång till ny teknik
5. Rätten till bästa möjliga hälsa
6. Rätten till individuellt stöd
7. Rätten till en meningsfull fritid
8. Rätten att delta i demokratin

Fokusområdena tydliggör att programmet utgår från ett rättighetsbaserat arbetssätt och beskriver kommunens ansvar inom olika samhällsområden samt stadens ambitioner inom dessa områden.

förverkliga programmet. Detta görs inom ramen för ordinarie planering och uppföljning av verksamheten.

Förslaget till reviderat program är framtaget i samarbete med representanter från funktionshindersorganisationer verksamma i Stockholm samt stadens bolag, fack- och stadsdelsförvaltningar. Arbetet har bedrivits i projektform med en styrgrupp, en arbetsgrupp och en referensgrupp. Funktionshindersombudsmannen har lett arbetet.

Arbetsgruppen har bestått av representanter från två stadsdelsförvaltningar, arbetsmarknadsförvaltningen, kulturförvaltningen, socialförvaltningen, stadsbyggnadskontoret, trafikkontoret, utbildningsförvaltningen och stadsledningskontorets kommunikationsenhet samt Micasa AB och Familjebostäder.

Referensgruppen har bestått av representanter från HSO Stockholms stad (Handikappföreningarnas samarbetsorganisation), DHR Stockholm (Delaktighet, Handlingskraft Rörelsefrihet) och SRF Stockholm (Synskadades Riksförbund).

En styrgrupp bestående av direktörer från stadsledningskontorets kansli för mänskliga rättigheter, arbetsmarknadsförvaltningen, trafikkontoret, Skärholmens och Östermalms stadsdelsförvaltningar samt Micasa AB har godkänt förslaget.

Det har även varit en workshop med kommunstyrelsens funktionshindersråd, kvällsseminarier med HSO, DHR och SRF Stockholm, dialogcafé med funktionshindersombudsmannen och elever i grundsärskolan och gymnasiesärskolan. Synpunkter har under arbetets gång även inhämtats från MFD.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom beställaravdelningen för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri i samverkan med utföraravdelningen för äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri, förskoleavdelningen och förvaltningens kommunikationsstrateg.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till det nya programmet och vill särskilt lyfta fram att:

- Åtgärder för att öka tillgängligheten ska ses som en investering för en hållbar utveckling. Lösningar som är bra för personer med funktionsnedsättning brukar ofta vara bra för alla och minskar behovet av specialanpassningar och dyra åtgärder i efterhand.

- Arbetet innefattar inte enbart den fysiska miljön, utan även verksamheter, tjänster, produkter och system samt program och riktlinjer. Det kan till exempel handla om stadens digitala system, informationstjänster, byggd miljö och allmänna platser, men också om bemötande.
- Jämställdhetsaspekter behöver uppmärksammas så att stöd och lösningar bidrar till att utjämna skillnader mellan flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning.
- En viktig utgångspunkt ska vara att en individs arbetsförmåga är en relation mellan individen och den omgivande miljön och inte enbart en egenskap hos individen.
- Genom att förebygga sådant som hindrar att anställa personer med funktionsnedsättning kan behovet av särskilda stöd och lösningar minska.
- Förvaltningen håller med SLK/kansliet för mänskliga rättigheter om att det kan vara nödvändigt att komplettera uppföljningarna i ILS med andra metoder.

Förvaltningen är positiv till att:

- jämställdhet och barnrättsperspektivet lyfts fram.
- SLK kommer att genomföra seminarier för chefer och nyckelpersoner i samband med att det reviderade programmet införs.

Förvaltningen vill poängtera att:

- Det är viktigt att staden centralt ansvarar för att stadens webbplatser, e-tjänster och mobilapplikationer är tillgängliga och anpassade för olika funktionsnedsättningar och situationer är en förutsättning för att stadsdelsförvaltningen ska ha fungerande verktyg att använda i sin kommunikation med målgruppen.

I programmet föreslås att en indikator ska vara ”Andel personer som avslutar insatsen daglig verksamhet för att påbörja arbete eller studier.” Förvaltningen vill framföra att det är viktigt att se över hur målen för daglig verksamhet ser ut både för verksamheter i egen regi, verksamheter som drivs på entreprenad och för privata verksamheter.

I programmet föreslås att en indikator ska vara ”Andel bostäder med särskild service där möjlighet till internetuppkoppling finns i de boendes egna lägenheter.” Förvaltningen anser att det bör klargöras vem som ansvarar för att ordna med internetuppkoppling.

Bilagor

1. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande

2. Förslag till ”Ett Stockholm för alla – Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2018-2023”
3. Utvärdering Stockholms stads Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning, Ramböll, mars 2016